

FRANCE PREŠEREN

Predstavil vam bom največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Kot verjetno veste, se je rodil 3. decembra 1800 v Vrbi blizu Radovljice. Bil je prvi sin in tretji otrok Šimna in Marine Prešeren. Ko je bil France star 8 let, so ga poslali k stricu Jožefu Prešernu, lokalnemu kaplanu, da bi se pripravil na šolo. Od leta 1810 do 1812 se je učil na normalki v Ribnici. V šoli je bil odličen učenec. Tretji razred normalke pa je končal v Ljubljani. Nato pa je vstopil še v ljubljansko latinsko šolo, in tudi tukaj je bil vedno odličnjak. Pri 16. je zaprosil za štipendijo, a je do marca 1821 ni dobil. Zato je med tem časom opravil tudi izpit za domačega učitelja in pričel poučevati. Leta 1819 pa je začel študirati filozofijo. Po odlično opravljenih izpitih konec drugega letnika, je Prešeren začel študirati pravo. Zato je odšel na Dunaj, kljub temu, da mu je mati prigovarjala, naj postane duhovnik. Po odlično opravljenem prvem letu, je premišljeval, da bi se vrnil domov, vendar je domotožje premagal. Nato je do leta 1828 ostal na Dunaju. Vmes pa je hodil na počitnice v Slovenijo, kjer se je zaljubil v Zaliko. Leta 1828 je začel z delom v odvetniški pisarni v Ljubljani, nato pa še na sodišču. Po Prešernovi vrnitvi z Dunaja se je spoprijateljil z Matijem Čopom. Prešeren je doživel veliko nesrečnih ljubezni, od katerih je najbolj znana ljubezen do Primicove Julije. Leta 1835 pa je Prešerna zelo pretresla Čopova smrt. Zaradi nje in zavračanja Julije je celo premišljeval o samomoru. Vendar ga je od tega odvrgla tudi poezija.

Zanima me, če veste katero delo je Prešeren napisal takrat?

(to je Krst pri Savici)

Nato pa je Prešeren spoznal Ano Jelovškovo, s katero je znova zaživel in imel tri nezakonske otroke. Leta 1840 pa je nenadoma umrl njegov prijatelj Smole. To je Prešerna ponovno vrglo v osamljenost. Zatekal se je v svojo pisarno in krčmo »V pekel«. Prešeren je skušal urediti življenje z Ano, ki je hotela zakonsko zvezo, vendar se on ni odločil zanjo. Leta 1842 mu je umrla mati. Njegova kariera je postajala vse bolj vprašljiva. Leta 1846 se je preselil v Kranj, kjer je končno dobil svojo odvetniško pisarno. Tam je tudi pregledoval svojo zbirko Poezij. V Kranju je živel normalno do smrti prijatelja in nekdanjega šefa dr. Crobatha leta 1848. Njegova smrt ga je tako potrla, da si je poskušal vzeti življenje. Ko pa si je opomogel, je zbolel zaradi trebušne ciroze. Zato je tudi 8. februarja 1849 tudi umrl.

Njegova zapuščina je prišla v roke kranjskega dekana Jožefa Dagarina, ki pa jo je dal večinoma uničiti. Del rokopisov pa je vzela tudi sestra Katra.

Kljub temu, da je bilo tako izgubljenih veliko Prešernovih del, pa so Prešernove Poezije eno najpomembnejših del slovenske literature in tudi eno najmogočnejših spodbud za kulturno delo in politično osvoboditev Slovenije.

Poglejmo si še Prešernov pesniški razvoj.

Njegovo življenje lahko razdelimo v tri pomembnejša obdobja:

Mladostno obdobje, ki je trajalo od 1824 do 1828. V tem obdobje njegovega ustvarjanja so vidni vplivi razsvetljenstva in baladne predromantike. V njegovih delih se vidi ironičen in zbadljiv pogled na življenje in lahkotna ljubezenska doživetja. Iz tega obdobja so najbolj poznana dela: Povodni Mož, Dekletam in Zvezdogledan.

Nato pa je prišlo **zrelo obdobje**, ki je trajalo od 1828-1840. Iz tega obdobje so najbolj znana dela: Slovo od mladosti, Sonetje nesreče, Sonetni venec, Gazele, Glosa in Krst pri Savici. Pesnik v tem obdobju prevzame romantičen pogled na življenje in zavestno uvaja nove pesniške oblike, kot so gazela, glosa, sonet, sonetni venec... To je tudi obdobje, v katerem pesnik dozori v hudih preizkušnjah ob izgubi prijateljev in nesrečni ljubezni.

Nato pa nastopi **pozno obdobje**, ki se je začelo leta 1840. V tem obdobju se je Prešeren pomiril po hudi življenjski krizi. Zateče se k preprostim oblikam in opusti visoke romantične teme in se posveti vsakdanjemu življenju. Najpomembnejše dela iz tega obdobja so Zgubljena vera, V spomin Andreja Smoleta, Neiztrohnjeno srce in seveda Slovenska himna – Zdravljica.

Če povzamemo vsa njegova dela lahko rečemo, da so glavne teme njegovih del ljubezen, narod in bivanjska tematika. Prešeren je pisal gazele, glose, sonete in sonetni venec, balade, romance in povest v verzih Krst pri Savici. Od kitičnih in verzniških oblik je Prešeren uporabljal stanco, tercino in epigram.

Za konec pa bi vam pokazal še tri njegove slike. Kot veste ne obstaja nobena njegova fotografija, zato moramo biti zadovoljni s temi slikami.

Ima še kdo kakšno vprašanje?